

Opinia Komitetu Regionów: „Przegląd najważniejszych celów UE dotyczących odpadów”

(2013/C 280/09)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla, że lepsze zapobieganie powstawaniu odpadów, a także pełne wdrożenie zasady „zanieczyszczający płaci”, umożliwi ograniczenie obciążeń finansowych i organizacyjnych władz lokalnych i regionalnych. Wzywa do przyjęcia ambitnych i wiążących celów na podstawie najlepszych wyników uzyskiwanych obecnie. Dzięki temu do 2020 r. ilość odpadów komunalnych na osobę powinna zmniejszyć się o 10 % w porównaniu z poziomem zarejestrowanym w 2010 r.
- Apeluje, by dla państw członkowskich wytyczono odrębne minimalne wiążące cele ilościowe dla wszystkich kategorii odpadów określanych jako nadające się do ponownego zastosowania, z uwzględnieniem poziomu realizacji obecnych celów w całej UE.
- Opowiada się za zbadaniem różnych możliwości podniesienia do 2025 r. obowiązującej obecnie wartości docelowej w zakresie recyklingu stałych odpadów komunalnych do 70 %, z uwzględnieniem poziomu realizacji obecnych celów w całej UE; należy też wynegocjować cele pośrednie i okresy przejściowe.
- Wzywa do przyjęcia celów w zakresie recyklingu odpadów przemysłowych. Można je wytyczyć w odniesieniu do materiałów, a nie rodzaju odpadów. Powinny być równie ambitne jak cele wytyczone w odniesieniu do odpadów domowych.
- Podkreśla potrzebę przyjęcia jak najbardziej rygorystycznych wspólnych norm prawnych w zakresie sortowania i czyszczenia odpadów. Do 2020 r. 100 % odpadów powinno być przedmiotem sortowania selektywnego.
- Wzywa, by do 2020 r. wprowadzono zakaz składowania wszelkich odpadów organicznych czy też ulegających biodegradacji, które mogą być w całości lub części poddane recyklingowi, bądź też które posiadają wartość opałową. Ogólnym celem mogłoby być ustalenie ilości składowanych odpadów wszelkiego rodzaju i pochodzenia na 5 % lub mniej.
- Opowiada się za zbadaniem różnych możliwości podniesienia wartości docelowych dotyczących recyklingu odpadów opakowaniowych z wszelkiego rodzaju tworzyw sztucznych do 70 %, a wartości docelowych recyklingu odpadów opakowaniowych ze szkła, metalu, papieru, tektury i drewna do 80 %, z uwzględnieniem poziomu realizacji obecnych celów w całej UE; należy też wynegocjować cele pośrednie i okresy przejściowe.

Sprawozdawca Michel LEBRUN (BE/PPE), poseł do Parlamentu Wspólnoty Francuskiej

Dokument źródłowy Pismo Komisji Europejskiej z 14 grudnia 2012 r.

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Uważa, że odpowiedzialna i zrównoważona polityka w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i gospodarowania nimi powinna mieć na celu maksymalne ograniczenie negatywnych skutków ich produkcji i gospodarowania nimi dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego oraz być ukierunkowana na zachowanie zasobów naturalnych i na ponowne wprowadzanie materiałów do obiegu gospodarczego, zanim staną się odpadami.

2. Odnotowuje postępy w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i ich przetwarzania, które poczyniono dzięki zdecydowanemu wprowadzaniu europejskich ram prawnych. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że niektóre państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne przekroczyły wartości docelowe określone w tym zakresie przez Unię Europejską. Przyszłe przepisy powinny zachęcać państwa i władze lokalne i regionalne, które poczyniły mniejsze postępy, do kontynuacji wysiłków na rzecz podniesienia swej wydajności.

3. Odnotowuje, że w zakresie gospodarowania odpadami występują między państwami członkowskimi duże rozbieżności. Należy wspierać rozwój infrastruktury, a także metod i umiejętności właściwego gospodarowania odpadami przez najmniej zaawansowane pod tym względem państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne, zwłaszcza poprzez zacieśnianie współpracy krajowej i terytorialnej na poziomie lokalnym i międzynarodowym.

4. Podkreśla znaczenie tego, aby w europejskich statystykach dotyczących odpadów znalazły się również dane odnoszące się do szczebla regionalnego. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje fakt, że baza danych Eurostatu już zawiera dane dotyczące recyklingu odpadów komunalnych dla regionów w kilku krajach. Użyteczna byłaby ocena różnic regionalnych pod względem gospodarowania odpadami, gdyż istotne różnice w ramach poszczególnych krajów wskazują na znaczenie i relatywne powodzenie strategii regionalnych (1).

5. Jest świadom faktu, że niniejsza opinia ma pomóc w przygotowaniach do oceny i przeglądu obecnie obowiązujących przepisów. Nowe wynikające z tego założenia powinny doprowadzić do realizacji ambitnych celów przedstawionych w „Planie działania na rzecz zasobooszczędnej Europy” (2) i wpisać się w siódmy program działań w zakresie środowiska (3), który przyczyni się do realizacji celów strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyja-

jącego włączeniu społecznemu, a także wesprzeć środki określone w ramach inicjatywy UE na rzecz zachowania surowców (4).

6. Przyjmuje z zadowoleniem zaproszenie Komisji Europejskiej, by wypowiedzieć się w sprawie ponownego rozważenia celów UE w zakresie gospodarowania odpadami w ramach przeglądu dyrektywy ramowej w sprawie odpadów (5), dyrektywy w sprawie składowania odpadów (6) oraz dyrektywy w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (7).

7. Sądzi, że propozycja ambitniejszych celów na poziomie UE, nawet z zapewnieniem okresów przejściowych i celów tymczasowych dla państw członkowskich oraz władz lokalnych i regionalnych mniej zaawansowanych pod tym względem, powinna uwzględniać wcześniejszą analizę przyczyn, dla których w poszczególnych regionach nie zrealizowano aktualnych celów.

8. Podkreśla zasadniczą rolę władz lokalnych i regionalnych we wdrażaniu europejskich przepisów w tej dziedzinie, w tworzeniu i finansowaniu infrastruktury przetwarzania i składowania odpadów, a także w zarządzaniu operacyjnym ich przepływem. Optymalne gospodarowanie odpadami jest obecnie jednym z największych wyzwań dla władz lokalnych i regionalnych. W tym kontekście KR zwraca się o możliwość udziału we wszystkich etapach opracowywania polityki, która zostanie przyjęta w tej dziedzinie.

9. Podkreśla, że czyniąc z oceny europejskiej polityki dotyczącej odpadów jeden z pięciu priorytetów swego programu prac w zakresie pomocniczości na 2013 r., KR dowiódł chęci zwiększenia udziału władz lokalnych i regionalnych w wytyczaniu ich nowych celów. Apeluje w związku z tym, by UE zapewniła im taki poziom uczestnictwa i współpracy, który będzie w pełni zgodny z zasadą pomocniczości. Komitet przeprowadził z działającą w jego ramach grupą ekspertów ds. zasady pomocniczości oraz partnerami Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości konsultacje pod kątem pomocniczości dotyczącej przeglądu ustawodawstwa UE w zakresie odpadów.

10. Odnotowuje, że nowe cele powinny zostać przyjęte z poszanowaniem zasady proporcjonalności. Zwraca się do UE, by z poszanowaniem zasady ostrożności uwzględniła wpływ, jaki nowe środki mogłyby wywrzeć na władze lokalne i regionalne, ich budżety, a także zdolność administracyjną i operacyjną. Szczególną uwagę należy zwrócić na możliwość realizacji przyszłej polityki przez państwa członkowskie oraz

(1) Sprawozdanie Europejskiej Agencji Środowiska nr 2/2013.

(2) COM 2011(571) final, CdR 140/2011 fin.

(3) COM(2012) 710 final.

(4) COM (2011) 25 final.

(5) 2008/98/WE.

(6) 99/31/WE.

(7) 94/62/WE.

władze lokalne i regionalne osiągające najgorsze wyniki. Przyjęcie odrębnych celów pośrednich, a także zapewnienie władzom lokalnym i regionalnym pewnego stopnia elastyczności operacyjnej będą miały zasadnicze znaczenie dla realizacji ostatecznych celów. Należy także uwzględnić uwarunkowania geograficzne, demograficzne i społeczno-gospodarcze.

11. Apeluje, by przegląd celów opierał się na zasadzie bliskości, która będzie rozumiana w sensie lokalnym i międzynarodowym. Przyszłe przepisy powinny sprzyjać przede wszystkim utrzymaniu i rozwojowi gospodarowania odpadami na terytorium UE. KR apeluje, by przegląd celów nie wpłynął niekorzystnie na konkurencyjność europejskich podmiotów publicznych i prywatnych działających w tym sektorze ani na równość szans między nimi, i popiera tę sektorową działalność gospodarczą w UE.

Znalezienie wspólnego języka w dziedzinie gospodarowania odpadami

12. Wnosi, by w UE przyjęto jedną, skuteczną i przejrzystą metodę obliczania ilości odpadów, by umożliwić racjonalizację celów, a także porównywalność poszczególnych sytuacji i poczynionych postępów. Przy przyjmowaniu tej metody należy uwzględnić charakter lokalny poszczególnych państw członkowskich. W szczególności wzywa do tego, aby obecnie zawarte w ramowej dyrektywie w sprawie odpadów⁽⁸⁾ cztery metody obliczania celu dotyczącego odpadów domowych i podobnych zostały zastąpione jedną przejrzystą, wiarygodną i ambitną metodą obliczania.

13. Apeluje, by opracowano europejską terminologię obejmującą precyzyjne i wyczerpujące terminy dotyczące odpadów, stosowanych metod ich przetwarzania, ponownego wykorzystania, odzysku i recyklingu, struktur i infrastruktur w tej dziedzinie, a także podmiotów działających w tym sektorze.

14. Zachęca do opracowywania europejskiego nazewnictwa w dziedzinie odpadów, obejmującego cały ich strumień, tak by umożliwić ich wiarygodną kategoryzację w ramach ich hierarchii.

Dyrektywa ramowa w sprawie odpadów: na rzecz wzmocnienia i wytyczenia nowych celów

15. Wnosi, by cele zostały rozdzielone i by w ramach celów ogólnych, które zostaną przypisane do każdego szczebla hierarchii, przyjęto również odrębne cele zgodne z rodzajami strumieni odpadów i materiałów, które będą przetwarzane.

16. Wzywa do ustalenia konkretnych celów dotyczących kluczowych substancji, które są istotne dla gospodarki, lecz nie zapewni się ich odzyskania jedynie poprzez cele odnoszące się do konkretnych strumieni odpadów.

17. Wnosi, by przyjęto zasadę automatycznego przypisania poszczególnych rodzajów odpadów do najwyższego dostępnego szczebla hierarchii. Cechy materiałów zawartych w odpadach powinny być istotniejsze od rodzaju strumieni odpadów w chwili kategoryzacji odpadów w ramach ich hierarchii.

18. Pragnie, by najważniejsze dla UE było finansowanie działań należących do najwyższych szczebli hierarchii. Przyzna-

wanie dotacji na projekty na niższych szczeblach powinno być uzależnione od uprzedniego wdrożenia wszystkich środków niezbędnych do realizacji celów przypisanych wyższym szczeblom.

Zapobieganie

19. Odnotowuje, że gospodarowanie odpadami umożliwia jedynie częściowe ograniczenie ich oddziaływania na środowisko, w związku z czym należy zachęcać do zrównoważonego zarządzania odpadami, tak by sprzyjać zastępowaniu zasobów naturalnych materiałami produkowanymi z odpadów. Zapobieganie powstawaniu odpadów jest nadal główną metodą zmniejszenia obciążenia dla środowiska.

20. Podkreśla, że lepsze zapobieganie powstawaniu odpadów, a także pełne wdrożenie zasady „zanieczyszczający płaci”, umożliwi ograniczenie obciążeń finansowych i organizacyjnych władz lokalnych i regionalnych odpowiedzialnych za gospodarowanie odpadami.

21. Zwraca się o zwiększenie wymogów w dziedzinie zapobiegania powstawaniu odpadów. Na podstawie najlepszych wyników uzyskiwanych obecnie należy przyjąć ambitne i wiążące cele. Dzięki temu do 2020 r. ilość odpadów komunalnych na osobę powinna zmniejszyć się o 10 % w porównaniu z poziomem zarejestrowanym w 2010 r., jednak gdy ogólny cel zmniejszenia ilości odpadów zawarty w nowej dyrektywie stoi w sprzeczności z celem na osobę, ten pierwszy cel powinien być traktowany priorytetowo.

22. Apeluje o przyjęcie środków na rzecz ograniczenia marnotrawienia odpadów żywnościowych i opakowaniowych oraz o opracowanie dodatkowych sposobów zaopatrywania rodzin potrzebujących pomocy i pozostających bez środków do życia w żywność jeszcze przydatną do spożycia. Takie środki powinny sprzyjać lepszemu informowaniu konsumentów o terminie przydatności do spożycia i dacie ważności produktów, o ich śladzie węglowym oraz o korzyściach dla środowiska płynących ze stosowania opakowań wielokrotnego użytku. Trzeba podjąć starania w celu uświadamiania obywateli, by kupowali żywność w ilościach dostosowanych do ich rzeczywistych potrzeb, a podejmując decyzję o zakupie, brali pod uwagę również rodzaj opakowania. Ponadto temat ograniczenia marnotrawienia żywności powinno się uwzględnić w programach nauczania w dziedzinie produkcji, przetwórstwa, gastronomii i handlu.

Rozszerzona odpowiedzialność producenta i importera, ekoprojekt

23. Odnotowuje, że zasada rozszerzonej odpowiedzialności producentów lub importerów jest w pewnych przypadkach skutecznym bodźcem polityki na rzecz zapobiegania powstawaniu odpadów. Oprócz usystematyzowania zbiórki zużytych produktów zachęca ona producentów i importerów do zmiany sposobu projektowania produktów, tak by zwiększyć ich ekowydajność i udoskonalić ich ekoprojekt.

24. Przyznaje, że koszty związane z rozszerzoną odpowiedzialnością producentów i importerów obciążają konsumentów końcowych, podczas gdy uzyskane w ten sposób marże nie są z powrotem wprowadzane do procesu gospodarowania odpadami. KR wnosi, by środki uzyskane dzięki wdrażaniu i kontrolowaniu działań przyjętych w ramach zastosowania tej zasady

⁽⁸⁾ Decyzja Komisji Europejskiej 2011/753/UE.

zostały przeznaczone na finansowanie infrastruktury służącej do sortowania, przygotowania do ponownego wykorzystania i recyklingu odpadów.

25. Żąda, aby w prawodawstwie UE dotyczącym odpadów znalazła się zasada „opieki nad produktem” (*product stewardship*), dzięki której detaliści w większym stopniu ponosiliby odpowiedzialność za wspieranie zbiórki i zwracania produktów do wytwórców.

26. Domaga się, aby państwa członkowskie miały obowiązek porównywania – pod względem długości ich przydatności do użycia, możliwości naprawy i ponownego wykorzystania – popularnych produktów, w przypadku których częste jest zjawisko planowego postarzenia. Dane te powinny następnie zostać wykorzystane do określenia w ciągu pięciu lat norm minimalnych. Producenci powinni zostać zobowiązani do sprzedawania produktów z rozszerzonymi gwarancjami i udostępniania części zamiennych do napraw. Należy wspierać przedsiębiorstwa, które udostępniają konsumentom produkty takie jak duże artykuły gospodarstwa domowego, w formie usługi, a nie zakupu, gdyż zwiększy to popyt na produkty o długim okresie użytkowania i możliwych do naprawy.

27. Wyraża życzenie, by wzmocniono przepisy dotyczące ekoprojektu w celu zoptymalizowania procedur demontażu, czyszczenia, recyklingu i odzysku surowców odpadowych już na etapie projektowania produktów. Przyjęcie jak najwyższych standardów w tej dziedzinie zachęcałoby do przeniesienia niektórych rodzajów odpadów na wyższy szczebel hierarchii.

28. Opowiada się za większym wsparciem UE dla sektora badań i rozwoju w sektorze ekoprojektu za pośrednictwem funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Oprócz podjęcia tych wysiłków należy również zwrócić większą uwagę na ewentualne zakłócenia konkurencji, które mogą wynikać z przyjęcia nowych norm.

Ponowne użycie odpadów i przygotowanie do niego

29. Apeluje, by dla państw członkowskich wytyczono odrębne minimalne wiążące cele ilościowe dla wszystkich kategorii odpadów określanych jako nadające się do ponownego zastosowania, z uwzględnieniem poziomu realizacji obecnych celów w całej UE.

30. Podkreśla potencjał ponownego wykorzystania odpadów i przygotowania do niego w ramach rozwoju gospodarki obiegowej. Środki wsparcia dla podmiotów rozwijających działalność w tym sektorze powinny zostać przyjęte w formie ułatwiającej dostęp do strumienia odpadów, a także w formie pomocy w finansowaniu lub opracowywaniu projektu gospodarczego i handlowego tychże podmiotów.

31. Wnosi, by podmioty wywodzące się z gospodarki społecznej zostały włączone do sporządzania przyszłych europejskich przepisów dotyczących ponownego użycia odpadów i przygotowania do niego.

Recykling

32. Ubolewa, że – pomimo stopniowego zwiększania ilości odpadów poddawanych recyklingowi i odzysku ich energii – wciąż duża ilość materiałów nadających się do recyklingu lub odzysku jest składowana lub spalana w instalacjach o niewielkiej

efektywności energetycznej. Przyszłe przepisy powinny mieć na celu lepsze wykorzystanie zasobów zawartych w odpadach.

33. Opowiada się za zbadaniem różnych możliwości podniesienia do 2025 r. obowiązującej obecnie wartości docelowej w zakresie recyklingu stałych odpadów komunalnych do 70 %, z uwzględnieniem poziomu realizacji obecnych celów w całej UE⁽⁹⁾. W ramach ogólnego średniego celu dla UE należy wynegocjować z państwami członkowskimi i władzami lokalnymi i regionalnymi, zwłaszcza tymi najmniej zaawansowanymi, cele pośrednie i okresy przejściowe.

34. Przewiduje, że podniesienie ogólnych wartości docelowych doprowadzi do częściowego przekierowania obecnie spalanych lub składowanych odpadów na recykling. Wzrost ilości odpadów przeznaczanych do recyklingu będzie wymagać stworzenia nowej infrastruktury i dokonania nowych inwestycji w tym sektorze. Władze lokalne i regionalne, które ponoszą zazwyczaj odpowiedzialność operacyjną za gospodarowanie odpadami, powinny mieć w razie potrzeby możliwość skorzystania ze wsparcia logistycznego i finansowego. Jednocześnie należy wspierać działania mające na celu oszczędzanie surowców i ponowne korzystanie z materiałów.

35. Ponawia swój apel, by UE w zmienionej dyrektywie ramowej w sprawie odpadów stworzyła ramy prawne dotyczące docelowego recyklingu odpadów organicznych. Ramy te zachęciłyby sektor do rozwoju i umożliwiłyby wytyczenie celów ilościowych, pozostawiając jednocześnie wszystkim państwom członkowskim oraz władzom lokalnym i regionalnym swobodę współpracy i zorganizowania recyklingu zgodnie ze swą specyfiką.

36. Apeluje, by szczególną uwagę zwrócono na wykorzystanie odpadów organicznych. Należy zachęcać władze lokalne i regionalne do przyjęcia środków na rzecz ekologicznego ogrodnictwa i indywidualnego kompostowania oraz do zapewnienia sobie własnych możliwości magazynowania i przetwarzania odpadów organicznych.

37. Opowiada się za optymalizacją recyklingu odpadów organicznych i wnosi o zakaz ich składowania, a także o ograniczenie ich spalania. Za niezbędne uważa zharmonizowanie na szczeblu europejskim warunków dotyczących jakości kompostu oraz ustanowienie systemów gwarancji jakości dla produktów wyjściowych zapewniających wysoki poziom ochrony środowiska naturalnego.

38. Wnosi, by przyjęto cele w zakresie recyklingu odpadów przemysłowych. Można je wytyczyć w odniesieniu do materiałów, a nie rodzaju odpadów. Powinny być równie ambitne jak cele wytyczone w odniesieniu do odpadów domowych.

39. Zwraca uwagę na fakt, że włączenie odpadów przemysłowych do strumienia przeznaczonego do recyklingu znacznie zwiększy obciążenia władz lokalnych i regionalnych. Trzeba będzie zadbać o to, by mogły one skorzystać ze środków

⁽⁹⁾ Kwestię tę podkreślono w wyniku konsultacji pod kątem pomocniczości dotyczącej przeglądu ustawodawstwa UE w zakresie odpadów.

niezbędnych do wykonania swych zadań. Dlatego należy w pełni wdrożyć we wszystkich państwach członkowskich zasadę „zanieczyszczający płaci”.

40. Podkreśla potrzebę przyjęcia jak najbardziej rygorystycznych wspólnych norm prawnych w zakresie sortowania i czyszczenia odpadów nie tylko dla gospodarstw domowych i przemysłu, lecz również dla samych centrów sortowania. Do 2020 r. 100 % odpadów powinno być przedmiotem sortowania selektywnego. Ponadto Komitet uważa, że w wypadku państw członkowskich oraz samorządów regionalnych i lokalnych, które nie odnotowały jeszcze zadowalających postępów w dziedzinie recyklingu odpadów, określić należy – w porozumieniu z nimi – cele pośrednie i okresy przejściowe. Zaleca, by równoległe do podwyższenia wartości docelowych w zakresie zbiórki i sortowania odpadów przewidzieć odpowiednie działania i środki finansowe oraz zaostreżenie kontroli ich przestrzegania.

Odzysk energii

41. Popiera postulat Parlamentu Europejskiego⁽¹⁰⁾, by do 2020 r. Komisja Europejska zgłosiła wniosek w sprawie zakazu spalania odpadów biologicznych i nadających się do recyklingu, lecz wyłączyłby te zakłady, które osiągają bardzo wysokie poziomy wydajności w wytwarzaniu ciepła lub skojarzonym wytwarzaniu ciepła i energii elektrycznej czy kogeneracji, mając przy tym na uwadze cechy fizyczne i chemiczne odpadów.

42. Wyraża zaniepokojenie, że spalarnie działające obecnie w niektórych państwach członkowskich UE mogłyby spalać więcej odpadów nienadających się do recyklingu niż obecnie produkuje się ich łącznie w tych państwach. Wiąże się z tym ryzyko, że do spalarni kierowane będą strumienie odpadów, które mogłyby zostać poddane recyklingowi lub ponownie wykorzystane.

43. Ubolewa, że w celu zapewnienia trwałego funkcjonowania nadliczbowych czy też posiadających nadmiar mocy produkcyjnej spalarni niektóre państwa członkowskie nie zainwestowały wystarczających środków w zapobieganie, sortowanie i recykling.

44. Wnosi, by szczególnie wnikliwie rozważono wszelkie przyszłe inwestycje czy też finansowanie infrastruktury służącej do spalania odpadów lub odzysku energii. Fundusze strukturalne i Fundusz Spójności można przeznaczać na takie projekty wyłącznie w wypadku, gdy wpisują się one w spójną i kompleksową strategię gospodarowania odpadami, obejmującą wystarczającą infrastrukturę zapewniającą od początkowych etapów sortowanie, czyszczenie i recykling zebranych odpadów.

45. Wyraża życzenie, by infrastruktura przeznaczona do odzysku energii z odpadów podlegała jak najwyższym normom w zakresie odzyskiwania ciepła, produkcji energii i ograniczenia emisji CO₂, a także odzyskiwania i wykorzystania żużlu. Te dynamiczne i wspólne normy powinny być wyznaczane na szczeblu europejskim.

⁽¹⁰⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 24 maja 2012 r. w sprawie Europy efektywnie korzystającej z zasobów (2011/2068 (INI)).

Dyrektywa w sprawie składowania odpadów

46. Opowiada się za tym, by do 2020 r. wprowadzono zakaz składowania wszelkich odpadów organicznych czy też ulegających biodegradacji, które mogą być w całości lub części ponownie wykorzystane lub poddane recyklingowi bądź też które posiadają wartość opałową. Ogólnym celem mogłoby być ustalenie ilości składowanych odpadów wszelkiego rodzaju i pochodzenia na 5 % lub mniej.

47. Odnotowuje, że podniesienie stawek stosowanych w odniesieniu do tony składowanych odpadów stanowiłoby istotny czynnik ograniczający ilość odpadów i sprzyjający przekierowaniu strumienia odpadów na wyższe szczeble hierarchii. Wysokość stawek powinna zostać wyznaczona stosownie do ich skuteczności. UE mogłaby rozważyć wprowadzenie harmonizacji stawek poprzez ustanowienie norm minimalnych w celu zapobiegania zakłóceniom w tym sektorze.

Dyrektywa w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych

48. Opowiada się za zbadaniem różnych możliwości podniesienia wartości docelowych dotyczących recyklingu odpadów opakowaniowych z wszelkiego rodzaju tworzyw sztucznych do 70 %, a wartości docelowych recyklingu odpadów opakowaniowych ze szkła, metalu, papieru, tektury i drewna do 80 %, z uwzględnieniem poziomu realizacji obecnych celów w całej UE⁽¹¹⁾. W ramach tych ogólnych średnich celów dla UE należy wynegocjować i wprowadzić dla poszczególnych państw członkowskich i władz lokalnych i regionalnych, zwłaszcza tych najmniej zaawansowanych, cele pośrednie i okresy przejściowe.

49. Odnotowuje, że zasada rozszerzonej odpowiedzialności producentów lub importerów jest skutecznym bodźcem polityki na rzecz zapobiegania powstawaniu odpadów opakowaniowych. Do zwiększenia ich poczucia odpowiedzialności może okazać się niezbędny wymóg dotyczący odzyskiwania tego rodzaju odpadów przez nich samych lub za pośrednictwem organów gospodarujących odpadami.

Spójność terytorialna w dziedzinie gospodarowania odpadami

50. Apeluje, by przyszłe przepisy opierały się na wspólnych zasadach, czyli na gospodarowaniu całym strumieniem odpadów, wprowadzeniu hierarchii, a także przejrzystości zarządzania operacyjnego, finansowania, kosztów, obowiązujących środków podatkowych, kontroli, identyfikowalności i uwzględnienia roli władz lokalnych i regionalnych oraz ich organów współpracy. Przejrzystość schematów wdrażania przepisów europejskich umożliwi porównywalność sytuacji, ocenę różnych praktyk i stopniowe stworzenie wspólnego zbioru sprawdzonych rozwiązań.

51. Apeluje, by wytyczeniu ambitnych celów do 2020 r. towarzyszyło przyjęcie specjalnych planów działania wynegocjowanych z każdym państwem członkowskim i – jeśli ma to zastosowanie – z właściwymi władzami lokalnymi i regionalnymi. Powinny one obejmować orientacyjny harmonogram

⁽¹¹⁾ Kwestię tę podkreślono w wyniku konsultacji pod kątem pomocniczości dotyczącej przeglądu ustawodawstwa UE w zakresie odpadów.

i określać cele pośrednie dostosowane do wszelkiego rodzaju odpadów i szczebli hierarchii. Cele te mogłyby być realizowane w danym państwie członkowskim w okresie dłuższym niż ogólny średni cel dla UE. Ten środek pomógłby najmniej zaawansowanym podmiotom w nadrobieniu zaległości, wspierając jednocześnie wysiłki podmiotów osiągających najlepsze wyniki.

52. Opowiada się za tym, by ogólna zasada bliskości była podstawą wszelkiej polityki przyjętej przez UE w zakresie gospodarowania odpadami i ich przetwarzania. Zgodnie z tą zasadą plany gospodarowania odpadami powinny ułatwiać przetwarzanie odpadów jak najbliżej ich miejsca produkcji, chociaż oczekuje się, że jeśli rozwiązania lokalne okażą się niepraktyczne, będzie konieczna kontynuacja transportu odpadów w dotychczasowych ramach UE. W związku z tym, wyznaczając roczne moce produkcyjne w zakresie przetwarzania lub składowania odpadów, należy dać pierwszeństwo produkcji lokalnej i regionalnej. Jednocześnie proponuje, by ewentualne publiczne i prywatne podmioty odpowiedzialne za gospodarowanie odpadami były podmiotami lokalnymi. Umożliwi to zmniejszenie obciążenia dla środowiska wynikającego z transportu i przemieszczania odpadów oraz tworzenie nowych miejsc pracy na szczeblu lokalnym. Przejście do gospodarki bardziej obiegowej powinno wyrażać się w realistycznych harmonogramach działań pozwalających na rozwój odpowiedniej infrastruktury i planów.

53. Apeluje o wprowadzenie mechanizmów koordynacji i współpracy między władzami lokalnymi i regionalnymi, zwłaszcza na poziomie transgranicznym. UE powinna

promować i regulować tworzenie regionalnych ośrodków gospodarowania odpadami i ich przetwarzania, by umożliwić racjonalizację gospodarowania strumieniem odpadów i optymalne wykorzystanie infrastruktury oraz zasobów dostępnych w tym sektorze.

54. Nalega, by przyznawanie wszelkiego rodzaju dotacji europejskich było uzależnione od zatwierdzenia przez UE planów gospodarowania przedstawionych przez państwa członkowskie składające wnioski, tak by zapewnić spójność realizowanej polityki i zapobiec inwestycjom zbędnym czy wręcz przynoszącym skutek przeciwny do zamierzonego. Inwestycje powinny być zgodne z celami określonymi w planach gospodarki odpadami.

55. Wnosi, by podmioty i infrastruktury tworzące transgraniczny ośrodek regionalny były brane pod uwagę podczas realizacji i oceny krajowego planu gospodarowania odpadami państwa członkowskiego, na którego terytorium znajdowałyby się część tych podmiotów i infrastruktur.

56. Popiera utworzenie europejskiej platformy informacyjnej przedstawiającej najlepsze praktyki stosowane w UE – a także poza nią – w dziedzinie zapobiegania powstawaniu odpadów i gospodarowania nimi. Powinna ona uwzględniać koncepcję współpracy regionalnej umożliwiającej władzom lokalnym i regionalnym, które sobie tego życzą, stworzenie synergii ze swymi – niekiedy transgranicznymi – partnerami. Ułatwi ona wymianę informacji, a także stopniowe wprowadzenie najlepszych wspólnych praktyk na szczeblu europejskim.

Bruksela, 4 lipca 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO